

STANOWISKO
XII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich
Warszawa, 3 kwietnia 2009 r.

w sprawie ustrojowej roli samorządu powiatowego

Odrodzony samorząd powiatowy ma już za sobą 10-letnie doświadczenie.

Wdrożenie w roku 1998 kolejnego etapu reformy decentralizacyjnej było realizacją powszechnych oczekiwań co do upodmiotowienia ponadgminnych wspólnot lokalnych i regionalnych.

Miniony czas pokazał, że samorząd nie zawiódł pokładanych w nim nadziei. Dzisiejszy obraz naszego kraju jest w dużej części zasługą konsekwentnych działań realizowanych w poszczególnych jednostkach samorządu terytorialnego.

Oznacza to, że zasadne jest obecnie wytyczenie nowych celów dla samorządu terytorialnego, w tym samorządu powiatowego. Należy stworzyć mu możliwości realizacji nowych zadań, wyposażyć w kolejne instrumenty dające realny wpływ na kształtowanie lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego, budowę nowoczesnej i sprawnej administracji.

Sprawdziwszy się w realizacji zadań do tej pory przekazanych, powiaty winny zostać wyposażone w nowe obowiązki. Między innymi, katalog zadań winien zostać poszerzony o wspieranie rozwoju lokalnego, budowę społeczeństwa informacyjnego i obywatelskiego, część zadań administracyjnych wykonywanych obecnie przez wojewodę lub samorząd województwa.

Realizacja nowych zadań wymaga adekwatnego wzmocnienia finansowego i majątkowego samorządów powiatowych. Z tego względu winny one zostać wyposażone w mienie zlikwidowanych Agencji Mienia Wojskowego i Agencji Nieruchomości Rolnych.

Niezbędne jest ukształtowanie na nowo relacji pomiędzy starostą, a administracją powiatową. W ostatnich latach pod wpływem coraz silniejszych interesów branżowych, kolejne powiatowe służby, inspekcje oraz straże wyłączane były z zespolenia i podnoszone były do rangi administracji specjalnych. Jako osoby reprezentujące samorządowe wspólnoty powiatowe, będąc odpowiedzialnymi za ład i bezpieczeństwo na obszarze powiatu, domagamy się powrotu do koncepcji zespolenia powiatowych służb, inspekcji i straży.

Tylko bowiem zapewnienie podwójnej kontroli – specjalistycznej ze strony wojewódzkich służb, inspekcji i straży oraz społecznej – ze strony pochodzących z wyborów organów samorządu terytorialnego, gwarantuje prawidłowość realizacji zadań publicznych.

Naszym zdaniem, należy poszerzać koncepcję zespolenia o nowe podmioty administracyjne, na przykład: inspekcje z zakresu ochrony środowiska oraz powiatowe oddziały Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Co oczywiste, w ramach zespolenia środki na funkcjonowanie powiatowych służb, inspekcji i straży – w kwotach faktycznie niezbędnych do realizacji zadań – winny przechodzić przez budżet powiatu, zaś kierownicy służb, inspekcji oraz straży, winni być wybierani z istotnym i realnym wpływem starosty lub prezydenta miasta na prawach powiatu.

Należy wreszcie podjąć działania wzmacniające potencjał instytucjonalny samorządów terytorialnych jako całości. Mimo, że zgodnie z regulacją konstytucyjną samorząd realizuje istotną część zadań publicznych, to bardzo niewielka jest liczba instytucji wspierających systemowo jego działania oraz nie jest prowadzony, w sposób systematyczny, monitoring usług publicznych świadczonych przez administrację gminną, powiatową i wojewódzką.

Wnosimy więc o nawiązanie do chwalebnych tradycji przedwojennych i utworzenie na szczeblu krajowym Instytutu Samorządowego, stanowiącego forum wymiany poglądów, a jednocześnie fachowe zaplecze dla działań Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego. Instytut Samorządowy winien zostać wyposażony przez rząd w niezbędny majątek niezbędny do realizacji jego zadań.

Przewodnicząca
XII Zgromadzenia Ogólnego
Związku Powiatów Polskich

Janina Kwiecień